

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JULIANE KOKOTT
της 28ης Οκτωβρίου 2015¹

Υπόθεση C-263/14

**Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κατά**

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«Προσφυγή ακυρώσεως — Απόφαση του Συμβουλίου 2014/198/ΚΕΠΠΑ —
Επιχείρηση ΑΤΑΛΑΝΤΑ — Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ηνωμένης
Δημοκρατίας της Τανζανίας — Μεταγωγή των υπόπτων πειρατείας και των συναφών κατασχεθέντων
περιουσιακών στοιχείων από τη ναυτική δύναμη υπό την ηγεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην
Ηνωμένη Δημοκρατία της Τανζανίας — Επιλογή ορθής νομικής βάσεως — Κοινή εξωτερική πολιτική
και πολιτική ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ, άρθρο 37 ΣΕΕ) — Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις και
αστυνομική συνεργασία (άρθρα 82 ΣΛΕΕ και 87 ΣΛΕΕ) — Εξουσίες συναποφάσεως του Ευρωπαϊκού
Κοινοβουλίου επί διεθνών συμφωνιών οι οποίες αφορούν αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ (άρθρο 218,
παράγραφος 6, ΣΛΕΕ) — Άμεση και πλήρης ενημέρωση του Κοινοβουλίου (άρθρο 218,
παράγραφος 10, ΣΛΕΕ) — Διατήρηση των αποτελεσμάτων της αποφάσεως»

I – Εισαγωγή

1. Αποτελεί η ενέργεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης να παραδώσει έναν πειρατή στις αρχές της Ηνωμένης Δημοκρατίας της Τανζανίας κατά κύριο λόγο πράξη εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας; Ή, μήπως, μια τέτοια ενέργεια περιλαμβάνει εξίσου σημαντικές παραμέτρους που άπτονται της διεθνούς συνεργασίας των αστυνομικών και δικαστικών αρχών; Αυτά είναι κατ' ουσίαν τα νομικά ερωτήματα στα οποία καλείται να δώσει απάντηση το Δικαστήριο στην παρούσα υπόθεση. Στο πλαίσιο αυτό μπορεί να στηριχθεί στις βάσεις που έθεσε στην υπόθεση C-658/11².

2. Όπως στην υπόθεση C-658/11, έτσι και στην προκειμένη περίπτωση πρόκειται για στρατιωτική επιχείρηση με την οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση συμμετέχει εδώ και αρκετό καιρό στην καταπολέμηση της πειρατείας στα ανοικτά των ακτών της Σομαλίας μέσω ναυτικής δύναμης τελούσης υπό την ηγεσία της. Σε πολλές περιπτώσεις, τα πρόσωπα που συλλαμβάνονται και τα αντικείμενα που κατάσχονται από τα πολεμικά πλοία των κρατών μελών της Ένωσης μεταφέρονται σε τρίτες χώρες της περιοχής προς τον σκοπό της ασκήσεως ποινικής διώξεως. Προκειμένου να καθορίσει τις λεπτομερείς ρυθμίσεις που διέπουν τέτοιου είδους μεταγωγές, η Ένωση έχει συνάψει διεθνείς συμφωνίες με τις εν λόγω τρίτες χώρες —στην υπόθεση C-685/11 με τον Μαυρίκιο και στην προκειμένη υπόθεση με την Τανζανία.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

2 — Απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:2025).

3. Εν προκειμένω, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ερίζει εκ νέου με το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την επιλογή της ουσιαστικής νομικής βάσεως για τη σύναψη τέτοιου είδους συμφωνιών. Ενώ το Συμβούλιο στήριξε την απόφασή του 2014/198/ΚΕΠΠΑ³, με την οποία ενέκρινε τη συμφωνία με την Τανζανία⁴, αποκλειστικά και μόνο στις διατάξεις για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ), και ειδικότερα στο άρθρο 37 ΣΕΕ, αντιθέτως το Κοινοβούλιο είναι της άποψης ότι θα έπρεπε *επιπροσθέτως* να ληφθούν υπόψη οι διατάξεις για τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις και την αστυνομική συνεργασία, ήτοι τα άρθρα 82 ΣΛΕΕ και 87 ΣΛΕΕ.

4. Εκ πρώτης όψεως μπορεί να δίδεται η εντύπωση ότι πρόκειται απλώς για μια τεχνική λεπτομέρεια, η οποία σαφώς στερείται της εντάσεως που συχνά χαρακτηρίζει τη λογοτεχνική επεξεργασία του θέματος της πειρατείας⁵. Εντούτοις, η εν προκειμένω επίμαχη προβληματική έχει μεγάλη σημασία σε πολιτικό και θεσμικό επίπεδο, καθόσον αφορά την αποσαφήνιση του πλαισίου της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και την οριοθέτησή του έναντι άλλων πολιτικών της Ένωσης⁶. Μέσω της επιλογής της ουσιαστικής νομικής βάσεως προκαθορίζονται σε σημαντικό βαθμό οι εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Αν ήθελε αποδειχθεί ότι η επίμαχη συμφωνία έπρεπε να ενταχθεί μόνο στην ΚΕΠΠΑ, όπως και έγινε στην παρούσα περίπτωση, και συνεπώς η σύναψή της μπορούσε να στηριχθεί αποκλειστικά στο άρθρο 37 ΣΕΕ, τότε κατά το άρθρο 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, πρώτη περίοδος, ΣΛΕΕ το Κοινοβούλιο δεν θα είχε δικαιώματα συναποφάσεως, και μάλιστα ούτε καν δικαίωμα ακροάσεως. Αντιθέτως, αν η ορθή νομική βάση είναι ο συνδυασμός του άρθρου 37 ΣΕΕ με τα άρθρα 82, παράγραφοι 1 και 2, ΣΛΕΕ και 87, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, η επίμαχη συμφωνία θα έχρηζε της εγκρίσεως του Κοινοβουλίου κατά το άρθρο 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', σημείο ν, ΣΛΕΕ. Επίσης από την επιλογή της νομικής βάσεως εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό η έκταση των εξουσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε διαδικασίες συνάψεως τέτοιου είδους συμφωνιών.

5. Η διαμάχη για την επιλογή της ορθής νομικής βάσεως αποτελεί και το βασικό αντικείμενο της παρούσας προσφυγής ακυρώσεως που άσκησε το Κοινοβούλιο κατά του Συμβουλίου. Περαιτέρω, οι διάδικοι διαφωνούν ως προς το εύρος της υποχρεώσεως του Συμβουλίου να ενημερώνει το Κοινοβούλιο αμέσως και πλήρως σε όλα τα στάδια της διαδικασίας συνάψεως διεθνούς συμφωνίας σύμφωνα με το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ.

II – Νομικό πλαίσιο

6. Το νομικό πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως αποτελούν τα άρθρα 216 ΣΛΕΕ και 218 ΣΛΕΕ, τα οποία εντάσσονται στον τίτλο V «Διεθνείς Συμφωνίες» της Συνθήκης ΛΕΕ.

3 — Απόφαση του Συμβουλίου 2014/198/ΚΕΠΠΑ, της 10ης Μαρτίου 2014, για την υπογραφή και σύναψη της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ηνωμένης Δημοκρατίας της Τανζανίας για τους όρους της μεταγωγής των υπόπτων πειρατείας και των συναφών κατασχθέντων περιουσιακών στοιχείων από τη ναυτική δύναμη υπό την ηγεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ηνωμένη Δημοκρατία της Τανζανίας (ΕΕ L 108, σ. 1), στο εξής, επίσης: προσβαλλόμενη απόφαση.

4 — ΕΕ 2014, L 108, σ. 3, στο εξής, επίσης: επίμαχη συμφωνία.

5 — Ιδίως έχω κατά νου το μυθιστόρημα «Η Νήσος των Θησαυρών» (Robert Louis Stevenson) με πρωταγωνιστή τον *Long John Silver*, αλλά και το «Tratos de Argel» (Miguel de Cervantes), καθώς επίσης και παιδικά διηγήματα όπως «Η Πίπι Φακιδομήτη στις Νότιες Θάλασσες» (Astrid Lindgren) και «Ο Τζίμι Κνοπφ και το Άγριο 13» (Michael Ende).

6 — Στο ίδιο πνεύμα ο γενικός εισαγγελέας Υ. Βοτ στις προτάσεις του στην υπόθεση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:41, σημεία 4 και 5).

7. Στο άρθρο 216, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ συνοψίζονται οι ουσιαστικές νομικές βάσεις για τη σύναψη διεθνών συμφωνιών εκ μέρους της Ένωσης υπό το καθεστώς που ισχύει μετά τη Συνθήκη της Λισαβώνας:

«Η Ένωση μπορεί να συνάπτει συμφωνία με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς όταν το προβλέπουν οι Συνθήκες ή όταν η σύναψη συμφωνίας είναι αναγκαία για την επίτευξη, στο πλαίσιο των πολιτικών της Ένωσης, ενός εκ των στόχων που καθορίζονται από τις Συνθήκες, ή προβλέπεται σε νομικά δεσμευτική πράξη της Ένωσης ή ακόμη ενδέχεται να επηρεάσει κοινούς κανόνες ή να μεταβάλει την εμβέλειά τους.»

8. Το άρθρο 218 ΣΛΕΕ, το οποίο διέπει τη διαδικασία διαπραγματεύσεως και συνάψεως διεθνών συμφωνιών, ορίζει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

«[...]

4. Το Συμβούλιο μπορεί να απευθύνει οδηγίες στον διαπραγματευτή και να ορίζει ειδική επιτροπή, σε διαβούλευση με την οποία πρέπει να διεξάγονται οι διαπραγματεύσεις.

5. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση του διαπραγματευτή, εκδίδει απόφαση που επιτρέπει την υπογραφή της συμφωνίας και, ενδεχομένως, την προσωρινή της εφαρμογή πριν να τεθεί σε ισχύ.

6. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση του διαπραγματευτή, εκδίδει απόφαση για τη σύναψη της συμφωνίας.

Εκτός από την περίπτωση που η συμφωνία αφορά αποκλειστικά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, το Συμβούλιο εκδίδει απόφαση για τη σύναψη της συμφωνίας:

α) Μετά από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

v) συμφωνίες που καλύπτουν τομείς στους οποίους εφαρμόζεται η συνήθης νομοθετική διαδικασία ή η ειδική νομοθετική διαδικασία όταν απαιτείται η έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Σε επείγουσες περιπτώσεις, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μπορούν να συμφωνούν προθεσμία για την έγκριση.

β) Μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στις υπόλοιπες περιπτώσεις. [...]

[...]

10. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενημερώνεται αμέσως και πλήρως σε όλα τα στάδια της διαδικασίας. [...]

9. Επίσης, από απόψεως ουσιαστικού δικαίου συναφές είναι το άρθρο 37 ΣΕΕ, το οποίο εντάσσεται στον τίτλο V του κεφαλαίου 2 της Συνθήκης ΕΕ περί της «κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας» και ειδικότερα στο οικείο τμήμα 1 «Κοινές διατάξεις». Το άρθρο αυτό ορίζει τα εξής:

«Η Ένωση δύναται να συνάπτει συμφωνίες με ένα ή περισσότερα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς στους τομείς που εμπίπτουν στο παρόν κεφάλαιο.»

10. Επίσης πρέπει να ληφθούν υπόψη τα άρθρα 82 ΣΛΕΕ και 87 ΣΛΕΕ τα οποία εντάσσονται στον τίτλο V της Συνθήκης ΛΕΕ «Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης».

11. Το άρθρο 82 ΣΛΕΕ αφορά τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις. Κατά την παράγραφο 1, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω διατάξεως, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, δύνανται να λάβουν «μέτρα» που αφορούν, μεταξύ άλλων,

- «την υποστήριξη της καταρτίσεως των δικαστών και των άλλων λειτουργών και υπαλλήλων του τομέα απονομής της δικαιοσύνης» (στοιχείο γ') και
- «τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των δικαστικών ή άλλων ισοδύναμων αρχών των κρατών μελών κατά την άσκηση ποινικών διώξεων και την εκτέλεση των αποφάσεων» (στοιχείο δ').

12. Επίσης κατά το άρθρο 82, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία μέσω οδηγίων, μπορούν να θεσπίζουν συγκεκριμένους ελάχιστους κανόνες που αφορούν την ποινική διαδικασία και συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων,

- το αμοιβαίως παραδεκτό των αποδείξεων μεταξύ των κρατών μελών (στοιχείο α') και
- τα δικαιώματα των προσώπων στην ποινική διαδικασία (στοιχείο β').

13. Το άρθρο 87 ΣΛΕΕ αφορά την αστυνομική συνεργασία. Κατά την παράγραφο 2, στοιχείο α', της εν λόγω διατάξεως, προκειμένου να αναπτύξουν τη συνεργασία αυτή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, μπορούν να λαμβάνουν μέτρα που αφορούν τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών.

III – Ιστορικό της διαφοράς

14. Λόγω των ολοένα συχνότερων περιστατικών πειρατείας στα ανοικτά των ακτών της Σομαλίας, το Συμβούλιο αποφάσισε περί τα τέλη του 2008 στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας της Ένωσης μια κοινή δράση⁷ με την οποία δρομολογήθηκε η κοινή στρατιωτική επιχείρηση με την κωδική ονομασία «επιχείρηση ΑΤΑΛΑΝΤΑ». Αποστολή της εν λόγω επιχειρήσεως είναι η χρήση ναυτικής δύναμews υπό την ηγεσία της Ένωσης (EUNAVFOR) για την προστασία πλοίων τα οποία πλέουν στα ανοικτά των ακτών της Σομαλίας καθώς και για την αποτροπή, πρόληψη και καταστολή των πειρατικών επιθέσεων και των ένοπλων ληστειών στα ανοικτά των εν λόγω ακτών.

15. Σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 1, της κοινής δράσεως, η οποία θεσπίστηκε βάσει των άρθρων 14 ΣΕΕ, 25, παράγραφος 3, ΣΕΕ και 28, παράγραφος 3, ΣΕΕ⁸, η Ένωση διεξάγει την εν λόγω στρατιωτική επιχείρηση προς υποστήριξη των σκοπών των αποφάσεων 1814, 1816, 1838, 1846 και 1851 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, του έτους 2008, ενώ γίνεται αναφορά και στα άρθρα 100 επ. της Συμβάσεως των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας⁹.

7 — Κοινή δράση 2008/851/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 10ης Νοεμβρίου 2008 για τη στρατιωτική επιχείρηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα συμβάλει στην αποτροπή, στην πρόληψη και στην καταστολή των πειρατικών επιθέσεων και των ένοπλων ληστειών στα ανοικτά των ακτών της Σομαλίας (ΕΕ L 301, σ. 33), όπως τροποποιήθηκε από την κοινή δράση 2010/766/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 327, σ. 49) και την κοινή δράση 2012/174/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 89, σ. 69), στο εξής: κοινή δράση.

8 — Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση όπως αναθεωρήθηκε από τη Συνθήκη της Νίκαιας.

9 — Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας υπογράφηκε στο Montego Bay στις 10 Δεκεμβρίου 1982. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και όλα τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη στη Σύμβαση αυτή. Κατά το άρθρο 100 της Συμβάσεως για το Δίκαιο της Θάλασσας, όλα τα κράτη πρέπει να συνεργάζονται στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό για την καταστολή της πειρατείας στην ανοικτή θάλασσα ή σε οποιοδήποτε άλλο μέρος που βρίσκεται εκτός της δικαιοδοσίας οποιουδήποτε κράτους. Το άρθρο 105 της Συμβάσεως για το Δίκαιο της Θάλασσας επιτρέπει την κατάσχεση πειρατικού πλοίου ή αεροσκάφους και τη σύλληψη των προσώπων και την κατάσχεση των περιουσιακών στοιχείων πάνω σε αυτό. Επίσης επιτρέπει τη λήψη ποινικών μέτρων από τα δικαστήρια του κράτους που ενήργησε την κατάσχεση του πειρατικού πλοίου ή αεροσκάφους. Τέλος, το άρθρο 107 της Συμβάσεως για το Δίκαιο της Θάλασσας ορίζει ποια πλοία ή αεροσκάφη δύνανται να προβούν σε κατάσχεση πλοίων και αεροσκαφών τα οποία ενέχονται σε περιστατικό πειρατείας.

16. Κατά το άρθρο 2, στοιχείο ε', της κοινής δράσεως, η EUNAVFOR δύναται, μεταξύ άλλων, «για την ενδεχόμενη άσκηση της δικαιοδοσίας από τα αρμόδια κράτη μέλη, [...] να συλλάβει και να μεταφέρει τους πειρατές ή τα πρόσωπα για τα οποία υπάρχουν υποψίες ότι προτίθενται, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 101 και 103 της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας, να διαπράξουν, ότι διαπράττουν ή ότι έχουν διαπράξει πειρατικές επιθέσεις ή ένοπλες ληστείες στις ζώνες παρουσίας» καθώς και «να κατάσχει τα πλοία των πειρατών και των ληστών ή τα πλοία που συλλαμβάνονται έπειτα από πειρατική επίθεση ή ένοπλη ληστεία και ευρίσκονται στα χέρια των πειρατών ή των ένοπλων ληστών, καθώς και τα επί των πλοίων αυτών αντικείμενα».

17. Σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της κοινής δράσεως, οι «λεπτομέρειες των ρυθμίσεων για τη συμμετοχή τρίτων κρατών» στη δράση της EUNAVFOR «καθορίζονται με συμφωνίες συναπτόμενες με τη διαδικασία που καθορίζεται στο άρθρο 37 [ΣΕΕ]». Περαιτέρω το άρθρο 10, παράγραφος 6, της κοινής δράσεως ορίζει:

«Οι όροι μεταφοράς συλληφθέντων προς ένα τρίτο κράτος που συμμετέχει στην επιχείρηση αποφασίζονται κατά την σύναψη ή την εφαρμογή των συμφωνιών συμμετοχής της παραγράφου 3.»

18. Σε αυτή τη βάση θεσπίζονται στο άρθρο 12 της κοινής δράσεως οι γενικές προϋποθέσεις υπό τις οποίες η EUNAVFOR μεταφέρει τα συλληφθέντα πρόσωπα προς κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή προς τρίτα κράτη στον βαθμό που το κράτος μέλος ή το τρίτο κράτος, του οποίου τη σημαία φέρει το εκάστοτε πλοίο της EUNAVFOR, δεν μπορεί ή δεν επιθυμεί να ασκήσει τη δικαιοδοσία του. Σκοπός είναι η άσκηση ποινικής δίωξης βάσει συγκεκριμένων ελάχιστων κανόνων. Κατά το άρθρο 12, παράγραφος 3, της κοινής δράσεως, η μεταφορά προσώπων σε τρίτο κράτος προϋποθέτει ότι «οι όροι αυτής της μεταγωγής [...] έχουν αποφασιστεί με αυτό το κράτος κατά τρόπο σύμφωνο με τις διατάξεις του εφαρμοστέου διεθνούς δικαίου, ιδίως του διεθνούς δικαίου δικαιωμάτων του ανθρώπου, ώστε να υπάρξει εγγύηση ότι κανείς δεν θα υποβληθεί στην ποινή του θανάτου, σε βασανιστήρια ή σε κάθε άλλη βάρβαρη, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση».

19. Στο πλαίσιο αυτό, η Ύπατη Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, εξουσιοδοτηθείσα διά της από 22ας Μαρτίου 2010 αποφάσεως του Συμβουλίου, διαπραγματεύτηκε την επίμαχη συμφωνία με την Τανζανία σχετικά με τους όρους της μεταγωγής των υπόπτων πειρατείας και των συναφών κατασχθέντων περιουσιακών στοιχείων από τη ναυτική δύναμη υπό την ηγεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Τανζανία¹⁰.

20. Με την προσβαλλόμενη απόφαση, της οποίας τη μόνη ουσιαστική νομική βάση αποτελεί το άρθρο 37 ΣΕΕ και την τυπική νομική βάση αποτελεί το άρθρο 218, παράγραφοι 5 και 6, ΣΛΕΕ¹¹, το Συμβούλιο ενέκρινε την εν λόγω συμφωνία εξ ονόματος της Ένωσης, δίχως να λάβει την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη ή την άποψη του Κοινοβουλίου, και παρείχε εξουσιοδότηση για την υπογραφή της. Ακολούθως η συμφωνία υπογράφηκε την 1η Απριλίου 2014.

21. Το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση έπρεπε να στηριχθεί όχι μόνο στην ουσιαστική νομική βάση του άρθρου 37 ΣΕΕ, αλλά επιπροσθέτως και σε εκείνες των άρθρων 82 ΣΛΕΕ και 87 ΣΛΕΕ και, ως εκ τούτου, να λάβει την έγκριση του Κοινοβουλίου σύμφωνα με το άρθρο 218, παράγραφος 6, στοιχείο α', σημείο ν, ΣΛΕΕ.

22. Όσον αφορά την ενημέρωση του Κοινοβουλίου, με έγγραφο της 22ας Μαρτίου 2010 το Συμβούλιο έθεσε υπόψη του Κοινοβουλίου ότι είχε παράσχει εξουσιοδότηση για την έναρξη διαπραγματεύσεων σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας κατ' άρθρο 37 ΣΕΕ. Το Συμβούλιο δεν παρείχε στο Κοινοβούλιο καμία άλλη πληροφορία σχετικά με την περαιτέρω εξέλιξη των διαπραγματεύσεων. Μόνο μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, με έγγραφο της 19ης Μαρτίου 2014, το Συμβούλιο ενημέρωσε το

10 — Συγχρόνως με τις διαπραγματεύσεις με την Τανζανία δρομολογήθηκαν και διαπραγματεύσεις με τον Μαυρίκιο, τη Μοζαμβίκη, τη Νότια Αφρική και την Ουγκάντα.

11 — Βλ. το πρώτο εδάφιο στο προοίμιο της προσβαλλομένης αποφάσεως.

Κοινοβούλιο ότι είχε εγκρίνει την επίμαχη συμφωνία και είχε παράσχει εξουσιοδότηση για την υπογραφή της, παρέλειψε ωστόσο να θέσει υπόψη του Κοινοβουλίου τα κείμενα της προσβαλλομένης αποφάσεως και της επίμαχης συμφωνίας. Το Κοινοβούλιο μπόρεσε να λάβει γνώση του κειμένου της αποφάσεως και της συμφωνίας το πρώτον μέσω της δημοσιεύσεώς τους στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στις 11 Απριλίου 2014.

23. Κατά την άποψη του Κοινοβουλίου, το Συμβούλιο, ενεργώντας κατά τον προεκτεθέντα τρόπο, δεν τήρησε δεόντως την κατά το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ υποχρέωσή του για άμεση και πλήρη ενημέρωση της λαϊκής αντιπροσωπείας.

IV – Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων

24. Με δικόγραφο της 28ης Μαΐου 2014 το Κοινοβούλιο άσκησε την παρούσα προσφυγή ακυρώσεως δυνάμει του άρθρου 263, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.

25. Σύμφωνα με το άρθρο 131, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου έκανε δεκτή την παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υπέρ του Κοινοβουλίου, καθώς επίσης και την παρέμβαση της Τσεχικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Σουηδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας υπέρ του Συμβουλίου.

26. Το Κοινοβούλιο, υποστηριζόμενο από την Επιτροπή, ζητεί από το Δικαστήριο:

- να ακυρώσει την απόφαση 2014/198/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 10ης Μαρτίου 2014,
- να διατηρήσει σε ισχύ τα αποτελέσματα της εν λόγω αποφάσεως μέχρι την αντικατάστασή της και
- να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

27. Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από τους υπέρ αυτού παρεμβαίνοντες, ζητεί να απορριφθεί η προσφυγή ως αβάσιμη. Επίσης ζητεί, όπως και η Τσεχική Δημοκρατία, να καταδικαστεί το Κοινοβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

28. Εξάλλου, για την περίπτωση που η προσβαλλόμενη απόφαση κηρυχτεί άκυρη, το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο να διατηρήσει τα αποτελέσματα της εν λόγω αποφάσεως, και δη

- μέχρι τον χρόνο της αντικαταστάσεώς της, στην περίπτωση που ακυρωθεί λόγω εσφαλμένης επιλογής νομικής βάσεως σύμφωνα με τον πρώτο λόγο προσφυγής,
- χωρίς χρονικό περιορισμό, στην περίπτωση που ακυρωθεί αποκλειστικά και μόνο λόγω ελλιπούς πληροφορήσεως του Κοινοβουλίου σύμφωνα με τον δεύτερο λόγο προσφυγής.

29. Η Τσεχική Δημοκρατία και το Ηνωμένο Βασίλειο ζητούν επίσης ρητώς¹², για την περίπτωση που η προσβαλλόμενη απόφαση ακυρωθεί, να διατηρηθούν τα αποτελέσματα αυτής, στο πλαίσιο δε αυτό η Τσεχική Δημοκρατία καλεί το Δικαστήριο να κάνει χρήση της εξουσίας του κατά το άρθρο 264, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, ενώ το Ηνωμένο Βασίλειο ζητεί από το Δικαστήριο να εφαρμόσει την ίδια προσέγγιση που εφάρμοσε και στην απόφασή του στην υπόθεση C-658/11.

12 — Το Βασίλειο της Σουηδίας δεν ζητεί μεν ρητώς τη διατήρηση των αποτελεσμάτων της προσβαλλομένης αποφάσεως, ωστόσο από τις δηλώσεις του συμπεραίνεται ότι υποστηρίζει το σχετικό αίτημα του Συμβουλίου.

30. Ενώπιον του Δικαστηρίου διεξήχθη έγγραφη διαδικασία¹³ και επ' ακροατηρίου συζήτηση στις 22 Σεπτεμβρίου 2015.

V – Οι κρίσιμες διατάξεις της επίμαχης συμφωνίας

31. Σκοπός της επίμαχης συμφωνίας είναι, κατά το άρθρο 1 αυτής, ο καθορισμός των όρων και λεπτομερειών για τη μεταγωγή των ατόμων που κρατούνται από την EUNAVFOR ως ύποπτα για τη διάπραξη πειρατικών επιθέσεων και για τη μεταφορά των συναφών κατασχεθέντων από την EUNAVFOR περιουσιακών στοιχείων στην Τανζανία, όπως επίσης και οι όροι για τη μεταχείριση των εν λόγω προσώπων μετά τη μεταγωγή.

32. Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της συμφωνίας, η Τανζανία αποφασίζει κατά περίπτωση εάν θα δεχθεί την προτεινόμενη από την EUNAVFOR μεταγωγή, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις συναφείς περιστάσεις, μεταξύ των οποίων ο τόπος του συμβάντος.

33. Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 3, και το άρθρο 4, παράγραφος 1, της συμφωνίας, τα μέρη μεταχειρίζονται τα συλληφθέντα πρόσωπα, τόσο πριν όσο και κατά τη μεταγωγή τους, με ανθρώπινο τρόπο, σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της απαγορεύσεως βασανιστηρίων και κάθε άλλης σκληρής, απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχειρίσεως ή τιμωρίας και της απαγορεύσεως παράνομης κρατήσεως και σύμφωνα με την απαίτηση για την εξασφάλιση δίκαιης δίκης. Εξάλλου, όπως προκύπτει από το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της συμφωνίας, σε κάθε μεταχθέντα παρέχονται εύλογη στέγαση και τροφή, πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη και η δυνατότητα να ασκεί τα θρησκευτικά του καθήκοντα.

34. Περαιτέρω δικαιώματα παρέχονται στους μεταχθέντες δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφοι 2 έως 7, της συμφωνίας, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται ιδίως το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη και το δικαίωμα να δικαστούν εντός εύλογου χρονικού διαστήματος ή να αφεθούν ελεύθεροι.

35. Κατά το άρθρο 5 της συμφωνίας, κανείς μεταχθείς δεν θα δικάζεται για αδίκημα για το οποίο προβλέπεται ανώτατη ποινή αυστηρότερη από την ισόβια κάθειρξη.

36. Το άρθρο 6 της συμφωνίας ρυθμίζει τις υποχρεώσεις της EUNAVFOR για τήρηση αρχείων για τους μεταχθέντες και τα κατασχεθέντα περιουσιακά στοιχεία, καθώς και τον τρόπο διαβίβασεως του περιεχομένου των αρχείων στις αρχές της Τανζανίας.

37. Το άρθρο 7 της συμφωνίας διέπει την υποχρέωση της Ένωσης και της EUNAVFOR να συνδράμουν τις δικαστικές αρχές της Τανζανίας στην έρευνα και την ποινική δίωξη.

38. Τέλος πρέπει να γίνει μνεία στο προοίμιο της συμφωνίας, όπου γίνεται ρητή αναφορά στην κοινή δράση. Επίσης γίνεται αναφορά σε μια σειρά εργαλείων του διεθνούς δικαίου, και, ιδίως, στις σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας.

13 — Σε αντίθεση με τους περισσότερους μετέχοντες στη διαδικασία, οι οποίοι στα υπομνήματά τους εκφέρουν άποψη ως προς αμφότερους τους λόγους προσφυγής, η Τσεχική Δημοκρατία έλαβε θέση μόνον επί του δεύτερου λόγου προσφυγής, ενώ οι γραπτές παρατηρήσεις του Βασιλείου της Σουηδίας και της Επιτροπής εστίασαν στον πρώτο λόγο προσφυγής.

VI – Νομική εκτίμηση

39. Η προσφυγή ακυρώσεως που άσκησε το Κοινοβούλιο βασίζεται σε δύο λόγους, εκ των οποίων ο πρώτος αφορά την επιλογή της ορθής νομικής βάσεως για την προσβαλλόμενη απόφαση (σχετικώς, υπό Β), ενώ ο δεύτερος αφορά την υποχρέωση του Συμβουλίου να ενημερώνει το Κοινοβούλιο αμέσως και πλήρως σε όλα τα στάδια της διαδικασίας για τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας (σχετικώς, υπό Γ).

40. Προτού όμως προβώ στην επί της ουσίας εκτίμηση των δύο ανωτέρω λόγων προσφυγής, πρέπει καταρχάς να αναφερθώ στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου στην παρούσα υπόθεση (σχετικώς, υπό Α).

A — Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

41. Μετά τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισσαβόνας η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης καταλαμβάνει καταρχήν όλους τους τομείς του δικαίου της Ένωσης, ενώ τα ενωσιακά δικαστήρια εξουσιοδοτούνται να ερμηνεύουν κάθε διάταξη του δικαίου της Ένωσης και να ελέγχουν τη νομιμότητα κάθε πράξεως των θεσμικών ή λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης (άρθρο 19, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, ΣΕΕ, άρθρα 263, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και 267, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ).

42. Κατ' εξαίρεση από τον ανωτέρω κανόνα, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έχει αρμοδιότητα όσον αφορά τις διατάξεις σχετικά με την ΚΕΠΠΑ ούτε όσον αφορά τις πράξεις που θεσπίζονται βάσει αυτών (βλ. άρθρο 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, έκτη περίοδος, ΣΕΕ σε συνδυασμό με το άρθρο 275, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ). Παρέκκλιση από την εξαίρεση αυτή εισάγει με τη σειρά του το άρθρο 275, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, σύμφωνα με το οποίο τα ενωσιακά δικαστήρια είναι αρμόδια, μεταξύ άλλων, να ελέγχουν την τήρηση του άρθρου 40 ΣΕΕ.

43. Αυτήν ακριβώς την παρέκκλιση αφορά ο πρώτος λόγος προσφυγής του Κοινοβουλίου περί της επιλογής της ορθής νομικής βάσεως. Καίτοι το Κοινοβούλιο δεν κάνει —ατυχώς— ουδεμία ρητή αναφορά στο άρθρο 40 ΣΕΕ, εντούτοις είναι προφανές ότι ουσιαστικά αναφέρεται στο εκεί ρυθμιζόμενο ζήτημα της διακρίσεως μεταξύ της ΚΕΠΠΑ, αφενός, και των «κοινοτικοποιημένων» τομέων πολιτικής, αφετέρου. Αν, όπως ισχυρίζεται το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο έχει στηρίξει εσφαλμένα την απόφασή του αποκλειστικά και μόνο στην ΚΕΠΠΑ αντί να επικαλεστεί επιπροσθέτως και τις διατάξεις για τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις και την αστυνομική συνεργασία, τότε έχει θίξει αρμοδιότητες άλλων θεσμικών οργάνων στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, κάτι που απαγορεύεται κατά το άρθρο 40, παράγραφος 1, ΣΕΕ και ελέγχεται από το Δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 275, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.

44. Ο δεύτερος λόγος προσφυγής του Κοινοβουλίου στηρίζεται στον γενικό κανόνα περί ενημερώσεως του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ, ήτοι σε διάταξη η οποία —όπως ήδη έκρινε το Δικαστήριο στην υπόθεση C-658/11¹⁴— δεν εμπίπτει αυτή καθαυτήν στις περί ΚΕΠΠΑ διατάξεις του πρωτογενούς δικαίου οι οποίες περιέχονται στον Τίτλο V, κεφάλαιο 2, της Συνθήκης ΕΕ, αλλά τυγχάνει εφαρμογής σε όλες τις διαδικασίες συνάψεως διεθνών συμφωνιών από την Ένωση, ανεξαρτήτως τομέα. Ως εκ τούτου, η εν λόγω διάταξη δεν καταλαμβάνεται από τον περιορισμό των αρμοδιοτήτων του Δικαστηρίου που απορρέει από το άρθρο 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, έκτη περίοδος, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 275, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, όσον αφορά την ΚΕΠΠΑ.

14 — Απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:2025, σκέψεις 72 και 73). Βλ. επίσης, συμπληρωματικώς, τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Υ. Βοτ στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση (EU:C:2014:41, σημεία 137 και 138).

45. Η Τσεχική Δημοκρατία καλεί εν προκειμένω το Δικαστήριο να επανεξετάσει, και ενδεχομένως να αποσαφηνίσει, την κρίση του επί του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ, όπως τη διατύπωσε στην απόφαση C-658/11.

46. Εντούτοις, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Τσεχική Δημοκρατία, από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, έκτη περίοδος, ΣΕΕ και του άρθρου 275, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ ουδόλως συνάγεται ότι η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφανθεί επί προσφυγής στηριζόμενης στο άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ είναι περιορισμένη, για παράδειγμα υπό την έννοια ότι οφείλει να περιοριστεί στην απλή *διαπίστωση* μιας παραβίασεως της υποχρέωσης προς ενημέρωση του Κοινοβουλίου δίχως να *κηρύξει άκυρη* την προσβαλλόμενη απόφαση.

47. Το Δικαστήριο μπορεί να είναι είτε αρμόδιο είτε αναρμόδιο. Κάθε εξαίρεση από την αρμοδιότητά του πρέπει να προβλέπεται ρητά και να ερμηνεύεται συσταλτικά. Ούτε το άρθρο 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, έκτη περίοδος, ΣΕΕ ούτε το άρθρο 275, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ καθιερώνουν κάποια διαβάθμιση όσον αφορά την αρμοδιότητα των ενωσιακών δικαστηρίων για την εξέταση προσφυγών ακυρώσεως σχετικά με το άρθρο 40 ΣΕΕ ή το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ¹⁵.

48. Πέραν τούτου, η έκδοση μιας διαπιστωτικής αποφάσεως, όπως αυτή που προφανώς εννοεί η Τσεχική Δημοκρατία, δεν θα συμβιβαζόταν με τον χαρακτήρα της προσφυγής ακυρώσεως. Θα ήταν αντίθετη προς το άρθρο 264 ΣΛΕΕ, το οποίο ρυθμίζει τις νομικές συνέπειες της αποδοχής μιας προσφυγής ακυρώσεως και καθιστά σαφή τον ακυρωτικό της χαρακτήρα. Ούτε το άρθρο 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, έκτη περίοδος, ΣΕΕ ούτε το άρθρο 275, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ περιέχουν κάποια ένδειξη για την παρέκκλιση από το εν λόγω άρθρο 264 ΣΛΕΕ.

49. Εν κατακλείδι συνάγεται ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί του συνόλου της υπό κρίση προσφυγής, περιλαμβανομένης της τυχόν ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως¹⁶.

B — Επί της επιλογής της ορθής νομικής βάσεως (πρώτος λόγος προσφυγής)

50. Με τον πρώτο λόγο της προσφυγής του, στον οποίο κυρίως εστιάζει η παρούσα διαδικασία, το Κοινοβούλιο αμφισβητεί τη νομική βάση που επέλεξε το Συμβούλιο για να στηρίξει την προσβαλλόμενη απόφαση.

51. Όπως ισχυρίζεται το Κοινοβούλιο, η στήριξη της εν λόγω αποφάσεως αποκλειστικά στην ΚΕΠΠΑ, και ειδικότερα στο άρθρο 37 ΣΕΕ, ήταν εσφαλμένη. Κατά την άποψή του, η απόφαση έπρεπε να στηριχθεί επιπροσθέτως και στα άρθρα 82 ΣΛΕΕ και 87 ΣΛΕΕ, ήτοι σε δύο διατάξεις που αφορούν τους τομείς της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και της αστυνομικής συνεργασίας. Το Κοινοβούλιο τάσσεται συνεπώς υπέρ μιας διπλής ουσιαστικής νομικής βάσεως, η οποία συνδυάζει εξουσίες που απορρέουν από την ΚΕΠΠΑ με εξουσίες που συνδέονται με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Εάν ήθελε κριθεί ότι ο συνδυασμός νομικών βάσεων που ανάγονται σε αμφοτέρους τους εν λόγω τομείς πολιτικής δεν είναι εφικτός για τον λόγο ότι είναι αδύνατος ο συνδυασμός των αντίστοιχων διαδικασιών, το Κοινοβούλιο εκτιμά —όπως τόνισε κατά τη διάρκεια της επ' ακροατηρίου συζητήσεως— ότι κρίσιμα είναι μόνο τα άρθρα 82 ΣΛΕΕ και 87 ΣΛΕΕ¹⁷.

15 — Μόνο σε ό,τι αφορά τον έλεγχο της νομιμότητας αποφάσεων σχετικά με περιοριστικά μέτρα η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου περιορίζεται ρητά, σύμφωνα με τη δεύτερη περίπτωση του άρθρου 275, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, στην εξέταση προσφυγών που ασκούνται σύμφωνα με το άρθρο 263, παράγραφος 4, ΣΛΕΕ.

16 — Βλ., επίσης, απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:2025, ιδίως σκέψη 87).

17 — Η Επιτροπή υποστηρίζει μάλιστα ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εμπίπτει αποκλειστικά στο πεδίο εφαρμογής της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και, συνεπώς, η αρμοδιότητα εκδόσεως της μπορούσε να βασιστεί μόνο στο άρθρο 82 ΣΛΕΕ.

Εισαγωγική παρατήρηση

52. Το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί ότι μια νομική πράξη της Ένωσης —συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων για την έγκριση διεθνών συμφωνιών¹⁸— μπορεί να στηρίζεται σε διπλή ουσιαστική νομική βάση. Αυτό επιβάλλεται οσάκις από την εξέταση ενός μέτρου προκύπτει ότι τούτο επιδιώκει συγχρόνως πλείονες σκοπούς ή φέρει πλείονα στοιχεία που συνδέονται άρρηκτα μεταξύ τους, χωρίς ο ένας σκοπός να είναι δευτερεύων σε σχέση με τον άλλο, με αποτέλεσμα να τυγχάνουν ισότιμης εφαρμογής διάφορες διατάξεις των Συνθηκών¹⁹.

53. Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν το Συμβούλιο και οι υπέρ αυτού παρεμβαίνοντες, το Δικαστήριο δεν έχει απορρίψει μέχρι σήμερα τη δυνατότητα χρήσεως μιας τέτοιας διπλής νομικής βάσεως σε περιπτώσεις όπως η προκειμένη. Ούτε η απόφαση στην υπόθεση C-658/11 αποκλείει κάτι τέτοιο.

54. Είναι γεγονός ότι η εν λόγω απόφαση αφορούσε μια διεθνή συμφωνία, και συγκεκριμένα τη συμφωνία με τον Μαυρίκιο, το περιεχόμενο της οποίας ήταν κατ' ουσίαν παρεμφερές με αυτό της επίμαχης συμφωνίας. Εντούτοις, με την απόφαση αυτή το Δικαστήριο δεν έλαβε οριστική θέση σχετικά με το ζήτημα της ορθής ουσιαστικής νομικής βάσεως, καθόσον στην υπόθεση εκείνη —αντιθέτως προς την υπό κρίση υπόθεση— το προσφεύγον Κοινοβούλιο δεν είχε αμφισβητήσει τη δυνατότητα αποκλειστικής εφαρμογής του άρθρου 37 ΣΕΕ, και μάλιστα είχε αναγνωρίσει ότι η έγκριση της συμφωνίας Ένωσης-Μαυρικίου «θεμιτώς μπορούσε να στηριχθεί μόνο στο άρθρο 37 ΣΕΕ, εξαιρουμένης κάθε άλλης καθ' ύλην νομικής βάσεως»²⁰. Ως εκ τούτου, με βάση τις αιτιάσεις που είχαν προβληθεί τότε από το Κοινοβούλιο, το Δικαστήριο επικεντρώθηκε στην υπόθεση C-658/11 στην ερμηνεία του ειδικού διαδικαστικού κανόνα του άρθρου 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, πρώτη περίοδος, ΣΛΕΕ.

55. Ακόμη και αν, σύμφωνα με τα επιχειρήματα του Συμβουλίου και των υπέρ αυτού παρεμβαίνόντων, ήθελε θεωρηθεί ότι το Δικαστήριο αποφάνθηκε στην υπόθεση C-658/11, τουλάχιστον εμμέσως, και επί του ζητήματος της ορθής ουσιαστικής νομικής βάσεως²¹, αυτό και πάλι δεν θα επέτρεπε τον σχηματισμό οριστικής κρίσεως σχετικά με τις αιτιάσεις που προβάλλονται από το Κοινοβούλιο στην προκειμένη υπόθεση. Τούτο διότι, κατά πάγια νομολογία, για την εξέταση της νομικής βάσεως της εν προκειμένω προσβαλλομένης αποφάσεως δεν ασκεί καμία επιρροή η νομική βάση που έχει επιλεγεί για την έκδοση άλλων πράξεων της Ένωσης που εμφανίζουν ενδεχομένως παρόμοια χαρακτηριστικά²².

56. Κατά συνέπεια, η επιλογή της ουσιαστικής νομικής βάσεως για την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως —περιλαμβανομένης της ενδεχόμενης στηρίξεως της εν λόγω αποφάσεως σε διπλή νομική βάση— πρέπει να εξεταστεί αυτοτελώς στην προκειμένη περίπτωση.

18 — Βλ., ιδίως, αποφάσεις Επιτροπή κατά Συμβουλίου (C-94/03, EU:C:2006:2, σκέψεις 55 και 56), και Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου (C-81/13, EU:C:2014:2449, σκέψη 35).

19 — Αποφάσεις Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-130/10, EU:C:2012:472, σκέψεις 43 και 44), Επιτροπή κατά Συμβουλίου (C-377/12, EU:C:2014:1903, σκέψη 34), και Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:2025, σκέψη 43).

20 — Βλ. τις διαπιστώσεις του Δικαστηρίου ως προς τα επιχειρήματα των διαδίκων στην απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:2025, σκέψεις 44 και 45).

21 — Το Συμβούλιο και οι υπέρ αυτού παρεμβαίνοντες επικαλούνται εν προκειμένω ιδίως τις σκέψεις 58, 59 και 62 της αποφάσεως Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:2025).

22 — Αποφάσεις Επιτροπή κατά Συμβουλίου (C-94/03, EU:C:2006:2, σκέψη 50), Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:2025, σκέψη 48), και Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου (C-81/13, EU:C:2014:2449, σκέψη 36). Βλ., επίσης, απόφαση Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου (C-431/11, EU:C:2013:589, σκέψη 66).

57. Αντιθέτως προς την άποψη του Κοινοβουλίου και της Επιτροπής, στο πλαίσιο της εξωτερικής δράσεως της Ένωσης ουδόλως αποκλείεται η χρησιμοποίηση νομικών βάσεων που δεν ανήκουν στον τομέα της ΚΕΠΠΑ. Για παράδειγμα, στο άρθρο 21, παράγραφος 3, ΣΕΕ αναγνωρίζεται ρητώς ότι «εξωτερικές πτυχές» μπορεί να έχουν, πέραν της ΚΕΠΠΑ, και άλλες πολιτικές της Ένωσης. Κατά συνέπεια, κατά την έγκριση μιας διεθνούς συμφωνίας της Ένωσης θα μπορούσαν, καταρχήν, να χρησιμοποιηθούν αρμοδιότητες από τον τομέα του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, είτε μόνες τους είτε επιπροσθέτως για τον σχηματισμό διπλής ουσιαστικής νομικής βάσεως.

58. Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το γεγονός ότι οι διατάξεις του πρωτογενούς δικαίου για τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, και ειδικότερα οι περιλαμβανόμενες στα κεφάλαια της Συνθήκης ΛΕΕ για τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις και την αστυνομική συνεργασία, δεν περιέχουν ρητούς κανόνες περί αρμοδιότητας όσον αφορά την εξωτερική δράση²³. Ως γνωστό, τα θεσμικά όργανα της Ένωσης μπορούν να αποκτούν εμμέσως εξωτερικές αρμοδιότητες. Παλαιότερα, οι αρμοδιότητες αυτές αντιλούνταν με βάση τη νομολογία ΑΕΤΡ από τις υφιστάμενες αρμοδιότητες για εσωτερική δράση²⁴. Ήδη οι εξωτερικές αρμοδιότητες αυτού του είδους κατοχυρώνονται, και μάλιστα ρητά, στις Συνθήκες στο άρθρο 216, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Συνεπώς, οσάκις γίνεται χρήση της νομολογίας ΑΕΤΡ, στη σχετική νομική πράξη της Ένωσης πρέπει να γίνεται και ρητή αναφορά στο άρθρο 216, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ²⁵.

59. Η εκτίμηση του ζητήματος αν, στην προκειμένη περίπτωση, έπρεπε να είχαν χρησιμοποιηθεί επιπροσθέτως νομικές βάσεις από τους τομείς της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις (άρθρο 82 ΣΛΕΕ) και της αστυνομικής συνεργασίας (άρθρο 87 ΣΛΕΕ) πρέπει, σύμφωνα με πάγια νομολογία, να γίνει βάσει αντικειμενικών στοιχείων δεκτικών δικαστικού ελέγχου, μεταξύ των οποίων καταλέγονται ιδίως ο σκοπός και το περιεχόμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως²⁶, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η απόφαση αυτή²⁷.

Μη επαρκής συνάφεια με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης

60. Με βάση μόνον το κείμενο της επίμαχης συμφωνίας φαίνεται ορθός ο ισχυρισμός του Κοινοβουλίου και της Επιτροπής, ότι η συμφωνία περιέχει πλειάδα ρυθμίσεων οι οποίες από τυπική άποψη παραπέμπουν στη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις και στη διασυνοριακή αστυνομική συνεργασία. Πρόκειται για ρυθμίσεις για τη μεταγωγή προσώπων και περιουσιακών στοιχείων προκειμένου για την άσκηση ποινικής διώξεως²⁸, καθώς και για τα δικαιώματα των εν λόγω προσώπων σε ανθρώπινη και σύμφωνη προς τις αρχές του κράτους δικαίου μεταχείρισή τους²⁹. Επίσης η συμφωνία περιέχει ρυθμίσεις σχετικά με τις υποχρεώσεις της Ένωσης και της EUNAVFOR σχετικά με την τήρηση αρχείων και την κοινοποίηση στοιχείων³⁰ καθώς και τον τρόπο με τον οποίο οι ανωτέρω επικουρούν τις αρμόδιες αρχές της Τανζανίας στο πλαίσιο της έρευνας σχετικά με μεταχθέντες και της ποινικής διώξεώς τους³¹.

23 — Εξάιρεση αποτελεί το —εν προκειμένω μη εφαρμοστέο— άρθρο 79, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, το οποίο περιέχει ρητή νομική βάση για τη σύναψη συμφωνιών με τρίτες χώρες για την επανεισδοχή παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών στις χώρες καταγωγής ή προελεύσεώς τους.

24 — Η νομολογία ΑΕΤΡ ανάγεται στην απόφαση Επιτροπή κατά Συμβουλίου («ΑΕΤΡ», 22/70, EU:C:1971:32, σκέψεις 15 έως 19)· για μια συνοπτική παρουσίαση της νομολογίας αυτής, βλ., μεταξύ άλλων, γνωμοδότηση 1/03 (EU:C:2006:81, σκέψεις 114 έως 133).

25 — Βλ., συναφώς, τις προτάσεις μου στην υπόθεση Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου (C-81/13, EU:C:2014:2114, σημείο 104), όπως επίσης, στο ίδιο πνεύμα, τις παλαιότερες προτάσεις μου στην υπόθεση Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου (C-431/11, EU:C:2013:187, σημεία 64 έως 70).

26 — Αποφάσεις Επιτροπή κατά Συμβουλίου (C-300/89, EU:C:1991:244, σκέψη 10), Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-130/10, EU:C:2012:472, σκέψη 42), και Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου (C-81/13, EU:C:2014:2449, σκέψη 35).

27 — Αποφάσεις Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου (C-431/11, EU:C:2013:589, σκέψη 48), Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου (C-656/11, EU:C:2014:97, σκέψη 50), και Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου (C-81/13, EU:C:2014:2449, σκέψη 38).

28 — Άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, της επίμαχης συμφωνίας.

29 — Άρθρα 3, παράγραφος 3, 4 και 5 της επίμαχης συμφωνίας.

30 — Άρθρο 6 της επίμαχης συμφωνίας.

31 — Άρθρο 7 της επίμαχης συμφωνίας.

61. Με βάση τα ανωτέρω, το κείμενο της επίμαχης συμφωνίας παρουσιάζει αναμφισβήτητα κάποια συγγένεια με τα θέματα που ρυθμίζονται στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ειδικότερα όσον αφορά τη συνεργασία των αρχών κατά την άσκηση ποινικών διώξεων (άρθρο 82, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο δ', ΣΛΕΕ), τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών (άρθρο 87, παράγραφος 2, στοιχείο α', ΣΛΕΕ), την αμοιβαία αναγνώριση των αποδείξεων (άρθρο 82, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', ΣΛΕΕ), τα δικαιώματα των προσώπων στην ποινική διαδικασία (άρθρο 82, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο β', ΣΛΕΕ), καθώς και την υποστήριξη της κατάρτισης του προσωπικού των αρμόδιων αρχών (άρθρο 82, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ).

62. Ωστόσο, η εν λόγω συνάφεια ως προς το περιεχόμενο δεν επαρκεί ώστε να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι στην προκειμένη περίπτωση η προσβαλλόμενη απόφαση έπρεπε να στηριχθεί επιπροσθέτως και στα άρθρα 82 ΣΛΕΕ και 87 ΣΛΕΕ. Τούτο διότι οι διατάξεις για τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης δεν ασκούν επιρροή σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες πρόκειται να εκδοθούν πράξεις που παρουσιάζουν ορισμένη συνάφεια με το αντικείμενο της συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις ή της αστυνομικής συνεργασίας³².

63. Όπως ορθώς επισημαίνουν το Συμβούλιο και το Βασίλειο της Σουηδίας, το κρίσιμο είναι ότι στις διατάξεις των άρθρων 82 ΣΛΕΕ και 87 ΣΛΕΕ γίνεται λόγος μόνο για συνεργασία στην Ένωση. Αυτό προκύπτει όχι μόνο από την απλή ανάγνωση των δύο διατάξεων³³, αλλά και από την προσέγγιση του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, του οποίου την υλοποίηση υπηρετούν: η Ένωση είναι αυτή που παρέχει στους πολίτες της τον εν λόγω χώρο, καθώς και αυτή που συγκροτεί τον χώρο αυτό (άρθρο 67, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ) με έμφαση στη δημιουργία ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα (άρθρα 3, παράγραφος 2, ΣΕΕ και 67, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ).

64. Αντιθέτως, η προσβαλλόμενη απόφαση —ή/και η επίμαχη συμφωνία την οποία εγκρίνει— δεν ρυθμίζει τη δικαστική ή αστυνομική συνεργασία στο εσωτερικό της Ένωσης. Επίσης δεν την επηρεάζει ούτε την τροποποιεί υπό την έννοια της τελευταίας περιπτώσεως του άρθρου 216, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν το Κοινοβούλιο και η Επιτροπή, η συμφωνία ουδόλως θίγει την ποινική αρμοδιότητα των κρατών μελών για διεθνή εγκλήματα, όπως είναι η πειρατεία. Αντικείμενο της συμφωνίας αποτελεί μόνο η συνεργασία με τις αρχές της Τανζανίας, η οποία είναι τρίτη χώρα, και δη μόνο στην περίπτωση που οι αρχές των κρατών μελών δεν αναλάβουν οι ίδιες την άσκηση ποινικής διώξεως³⁴.

65. Δεν αποκλείεται, βέβαια, η ύπαρξη περιπτώσεων συνεργασίας με τρίτη χώρα οι οποίες συμβάλλουν στην υλοποίηση των σκοπών του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην Ένωση (βλ. τη δεύτερη περίπτωση του άρθρου 216, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ), προσδίδοντας στον χώρο αυτόν κυριολεκτικά μια «εξωτερική διάσταση». Τέτοιες περιπτώσεις είναι, για παράδειγμα, η συμμετοχή της Νορβηγίας, της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν και της Ελβετίας στον χώρο Σένγκεν, καθώς και η σύμβαση του Λουγκάνο σχετικά με τη συμμετοχή ορισμένων εκ των παραπάνω χωρών σε διάφορες πτυχές της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις. Εντούτοις, στην περίπτωση μιας συνεργασίας όπως αυτή με την Τανζανία, τις νομικές βάσεις της οποίας έθεσαν η προσβαλλόμενη απόφαση και η επίμαχη συμφωνία, δεν φαίνεται να υπάρχουν αντεπιδράσεις της εξωτερικής δράσεως στους εσωτερικούς τομείς της Ένωσης.

32 — Βλ., συναφώς, απόφαση Επιτροπή κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου (C-43/12, EU:C:2014:298, σκέψεις 45 έως 50). Στο ίδιο πλαίσιο —αναφορικά με τον καθορισμό των δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών εντός της Ένωσης— βλ. αποφάσεις Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου (C-431/11, EU:C:2013:589, σκέψεις 62 έως 67) και Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου (C-81/13, EU:C:2014:2449, σκέψεις 40 έως 46).

33 — Στις εν λόγω διατάξεις γίνεται λόγος για «συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις στην Ένωση» (άρθρο 82, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ) και «αστυνομική συνεργασία στην οποία συμμετέχουν όλες οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών» (άρθρο 87, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ) (οι υπογραμμίσεις δικές μου).

34 — Άρθρο 12, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, της κοινής δράσεως.

66. Σκοπός της εν λόγω συνεργασίας της Ένωσης με την Τανζανία είναι αποκλειστικά η προώθηση της διεθνούς ασφάλειας εκτός της επικράτειας της Ένωσης: η αποτελεσματική υποβολή υπόπτων για πειρατεία σε δίκαιη ποινική δίωξη σύμφωνα με τις αρχές του κράτους δικαίου αποτελεί σημαντική συμβολή στην αποτελεσματική και μακροπρόθεσμη καταπολέμηση της πειρατείας στους ωκεανούς, και συνεπώς, στη βελτίωση της παγκόσμιας ασφάλειας

67. Αντιθέτως δεν προκύπτει καμία ειδική συνάφεια με την ασφάλεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή την εθνική ασφάλεια των κρατών μελών της. Ακόμη και αν προέκυπτε μια τέτοια συνάφεια, θα ήταν μάλλον έμμεση. Πράγματι, η συνεργασία με την Τανζανία δεν αποσκοπεί στην καταπολέμηση και ποινική δίωξη της πειρατείας στα ανοικτά των ευρωπαϊκών ακτών, αλλά σε περιοχές που βρίσκονται πολύ μακριά, στο Κέρας της Αφρικής, στα ανοικτά των ακτών της Σομαλίας.

68. Επίσης δεν μπορεί να συναχθεί η ύπαρξη εσωτερικής διαστάσεως μόνον από το ότι οι ύποπτοι για τη διάπραξη πειρατείας, οι οποίοι πρόκειται να παραδοθούν από την EUNAVFOR στις αρχές της Τανζανίας, παραμένουν προσωρινά επί πολεμικών πλοίων των κρατών μελών της Ένωσης ως κρατούμενοι. Τούτο διότι αυτό και μόνον το γεγονός ότι τα πρόσωπα αυτά υπάγονται προσωρινά στη δικαιοδοσία των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, δύναται να απολαύουν των εγγυήσεων που παρέχει το δίκαιο της Ένωσης, και ιδίως ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων³⁵, δεν σημαίνει ότι βρίσκονται σε έδαφος της Ένωσης και, ως εκ τούτου, εντός του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του χάρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

69. Για τον ίδιο λόγο, εξάλλου, η προκειμένη περίπτωση δεν μπορεί να συγκριθεί με την περίπτωση της συνάψεως συμφωνίας επανεισδοχής κατά την έννοια του άρθρου 79, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ. Πράγματι, στην τελευταία αυτή περίπτωση πρόκειται για τη μεταγωγή σε τρίτες χώρες προσώπων τα οποία διέμεναν παρανόμως στο έδαφος της Ένωσης.

Θεμελίωση της επίμαχης συμφωνίας στην ΚΕΠΠΑ

70. Εν πάση περιπτώσει, η συνεργασία με την Τανζανία εντάσσεται σαφώς στο πλαίσιο της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Πρόκειται για μια «αποστολή εκτός της Ένωσης» για «την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών», την υλοποίηση της οποίας η Ένωση έχει θέσει ως σκοπό στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ, ήτοι της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειάς της (άρθρο 42, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, ΣΕΕ και άρθρο 43, παράγραφος 1, ΣΕΕ).

71. Σύμφωνα με το προοίμιό της και το προοίμιο της προσβαλλομένης αποφάσεως, η επίμαχη συμφωνία έχει ως σκοπό την εκτέλεση μιας σειράς αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και εξειδικεύει τους νομικούς όρους της δράσεως της EUNAVFOR στην κοινή στρατιωτική δράση με την ονομασία «επιχείρηση ATALANTA»³⁶, η οποία εντάσσεται στο πεδίο εφαρμογής της ΚΕΠΠΑ.

35 — Βλ., υπό το πνεύμα αυτό, τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και ιδίως τις αποφάσεις της 4ης Δεκεμβρίου 2014, Samatar κ.λπ. κατά Γαλλίας (προσφυγές αριθ. 17110/10 κ.λπ., ECLI:CE:ECHR:2014:1204JUD001711010, σκέψεις 41 έως 59) και Hassan κ.λπ. κατά Γαλλίας (προσφυγές αριθ. 46695/10 κ.λπ., ECLI:CE:ECHR:2014:1204JUD004669510, σκέψεις 60 έως 72 και 86 έως 104), όλες σχετικά με το άρθρο 5 ΕΣΔΑ.

36 — Βλ. συναφώς ιδίως τα άρθρα 10, παράγραφος 6, και 12, παράγραφος 3, της κοινής δράσεως.

72. Το γεγονός ότι η επίμαχη συμφωνία περιλαμβάνει την ανθρώπινη μεταχείριση των συλληφθέντων μεταξύ των βασικών όρων συνεργασίας με την Τανζανία ουδόλως εμποδίζει την ένταξη της συμφωνίας στην ΚΕΠΠΑ. Πράγματι, το κράτος δικαίου και η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συγκαταλέγονται εν γένει στις βασικές αρχές της εξωτερικής δράσεως της Ένωσης, οι οποίες πρέπει να τηρούνται και να εφαρμόζονται, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ (άρθρο 21, παράγραφοι 1, πρώτο εδάφιο, 2, στοιχείο β', και 3, ΣΕΕ)³⁷.

73. Εν κατακλείδι συμπεραίνεται ότι το Συμβούλιο ορθώς στήριξε την προσβαλλόμενη απόφασή του μόνο στην ΚΕΠΠΑ, και ειδικότερα στο άρθρο 37 ΣΕΕ³⁸. Ως εκ τούτου, είναι αβάσιμος ο πρώτος λόγος προσφυγής που προβάλλει το Κοινοβούλιο.

Γ — Επί της ενημερώσεως του Κοινοβουλίου (δεύτερος λόγος προσφυγής)

74. Με τον δεύτερο λόγο προσφυγής προβάλλεται ότι το Κοινοβούλιο δεν ενημερώθηκε αμέσως και πλήρως σε όλα τα στάδια της διαδικασίας για τη σύναψη της επίμαχης συμφωνίας, κατά παράβαση του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ.

75. Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ εφαρμόζεται σε κάθε διαδικασία συνάψεως διεθνούς συμφωνίας εκ μέρους της Ένωσης, περιλαμβανομένων και των συμφωνιών που, όπως και η υπό κρίση, αφορούν αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ³⁹. Άκρως αμφιλεγόμενη εξακολουθεί να είναι ωστόσο η έκταση της προβλεπόμενης από την εν λόγω διάταξη υποχρέωσης του Συμβουλίου έναντι του Κοινοβουλίου.

Γενικές παρατηρήσεις

76. Η διατύπωση του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ, υποδηλώνει μια ιδιαίτερα εκτενή υποχρέωση του Συμβουλίου προς ενημέρωση. Το Κοινοβούλιο ενημερώνεται «αμέσως», «πλήρως» και «σε όλα τα στάδια της διαδικασίας». Η υποχρέωση αυτή αποτελεί αντανάκλαση της θεμελιώδους δημοκρατικής αρχής η οποία καταλαμβάνει κάθε διαδικασία λήψεως αποφάσεων σε επίπεδο της Ένωσης⁴⁰ (βλ. άρθρο 2 ΣΕΕ), μη εξαιρουμένων των τομέων της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας.

77. Σε αντίθεση με τον γενικό εισαγγελέα Υ. Βοτ⁴¹ και ορισμένους διαδίκους στην παρούσα διαδικασία, είμαι κατηγορηματικά αντίθετη με την άποψη ότι οι όροι που διέπουν την ενημέρωση του Κοινοβουλίου κατά το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ μπορεί να είναι περισσότερο ή λιγότερο αυστηροί ανάλογα με το αν το Κοινοβούλιο καλείται να εγκρίνει μια διεθνή συμφωνία σύμφωνα με το άρθρο 218, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ, αν συμμετέχει σε διαβούλευση σχετικά με αυτή ή αν δεν διαθέτει τύποις κανένα δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία συνάψεως της εκάστοτε συμφωνίας, όπως στην προκειμένη περίπτωση.

37 — Στο ίδιο πνεύμα και οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Υ. Βοτ στην υπόθεση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-130/10, EU:C:2012:50, σημείο 64) σχετικά με τους σκοπούς της διαφυλάξεως της παγκόσμιας ειρήνης και της διεθνούς ασφάλειας.

38 — Βλ., συμπληρωματικώς, τη λεπτομερή ανάλυση του γενικού εισαγγελέα Υ. Βοτ επί της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Μαυρικίου στις προτάσεις του στην υπόθεση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:41, σημεία 68 έως 121), ο οποίος, διατυπώνοντας κατ' ουσίαν ανάλογο σκεπτικό, καταλήγει στο ίδιο συμπέρασμα (βλ. ιδίως τα σημεία 83 και 109 έως 115 των εν λόγω προτάσεων).

39 — Απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:2025, ιδίως σκέψη 85).

40 — Αποφάσεις Roquette Frères κατά Συμβουλίου (138/79, EU:C:1980:249, σκέψη 33), Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-130/10, EU:C:2012:472, σκέψη 81), και Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:2025, σκέψη 81).

41 — Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Υ. Βοτ στην υπόθεση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:41, ιδίως σημεία 142 έως 144).

78. Ο δημοκρατικός έλεγχος δεν εξαντλείται στην άσκηση τυπικών δικαιωμάτων συμμετοχής, η δε ενημέρωση του Κοινοβουλίου δεν αποσκοπεί μόνο στην προετοιμασία της ασκήσεως τέτοιων δικαιωμάτων. Αντιθέτως, η ίδια η διαφάνεια που εδραιώνεται μέσω της άμεσης και πλήρους ενημερώσεως του Κοινοβουλίου σε όλα τα στάδια της διαδικασίας αποτελεί στοιχείο δημοκρατικού ελέγχου που δεν πρέπει να υποτιμάται και, ως εκ τούτου, έχει αυτοτελή αξία.

79. Η συγκεκριμένη έκφανση της αρχής της διαφάνειας συνιστά απόρροια της βασικής αρχής σύμφωνα με την οποία οι αποφάσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο ανοικτά και όσο το δυνατόν εγγύτερα στους πολίτες (άρθρο 1, παράγραφος 2, ΣΕΕ), ούτως ώστε να διασφαλίζεται η υπεύθυνη εκτέλεση των καθηκόντων των συμμετεχόντων στην εξωτερική δράση της Ένωσης. Επίσης, η αρχή της διαφάνειας διασφαλίζει ότι οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι των πολιτών της Ένωσης έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν πλήρως τα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής που παρουσιάζουν γενικότερο ευρωπαϊκό ενδιαφέρον και να συζητούν γι' αυτά δημοσίως, αλλά και να παρακολουθούν την όλη διαδικασία για τη σύναψη της εκάστοτε διεθνούς συμφωνίας με κριτικό πνεύμα, εκφράζοντας αυθόρμητα τη γνώμη τους⁴². Στο πλαίσιο αυτό έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν με απολύτως νόμιμο τρόπο το περιεχόμενο της υπό σύναψη συμφωνίας, ακόμη και αν η συμφωνία είναι τύποις δυνατόν να συναφθεί χωρίς να εγκριθεί από αυτούς ή να τεθεί σε διαβούλευση με αυτούς. Μια σειρά αμφιλεγόμενων περιπτώσεων που καταγράφηκαν στο πρόσφατο παρελθόν καταδεικνύει τη μεγάλη σημασία του δημοκρατικού ελέγχου της εξωτερικής δράσεως της Ένωσης, καθώς και τη συνάρτησή του με την προσήκουσα ενημέρωση του Κοινοβουλίου⁴³.

80. Η εν λόγω ερμηνεία του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ δεν συνδέεται με κάποια «ενίσχυση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου» μη συμβιβάσιμη με τη δήλωση σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας⁴⁴. Πράγματι, οι ίδιες αυτές βασικές αρχές του δημοκρατικού ελέγχου και της διαφάνειας, τις οποίες εκφράζει πλέον το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ, αποτελούσαν θεμελιώδη στοιχεία του κορμού των ευρωπαϊκών Συνθηκών σε όλους τους τομείς πολιτικής, περιλαμβανομένων και αυτών της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, ήδη πριν από την έναρξη της ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας⁴⁵.

81. Επιπλέον, η πλήρης και άμεση ενημέρωση σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ, είναι αυτή που διασφαλίζει ότι το Κοινοβούλιο θα εξετάσει προσεκτικά την επιλογή της τυπικής και ουσιαστικής νομικής βάσεως εκ μέρους του Συμβουλίου και θα μπορέσει να εκφράσει τη θέση του επί του ζητήματος, εφόσον χρειαστεί⁴⁶. Το Κοινοβούλιο μπορεί να σχηματίσει ίδια άποψη σχετικά με την επιλογή της ορθής νομικής βάσεως και να υποστηρίξει αποτελεσματικά τα τυχόν δικαιώματα συμμετοχής του σχετικά με μια υπό κατάρτιση διεθνή σύμβαση μόνον εφόσον διαθέτει επαρκείς πληροφορίες επί του θέματος και της πορείας των διαπραγματεύσεων. Όσο λιγότερο ενημερώνει το Συμβούλιο το Κοινοβούλιο, τόσο περισσότερο είναι ελεύθερο να επιλέξει τη νομική βάση που επιθυμεί χωρίς να έλθει αντιμέτωπο με ισχυρές πολιτικές αντιδράσεις.

42 — Για παράδειγμα, το Κοινοβούλιο θα μπορούσε εν προκειμένω να ενδιαφερθεί σχετικά με το κατά πόσον έχει δοθεί η δέουσα σημασία στην απαγόρευση της θανατικής ποινής (άρθρο 2, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων), η οποία ισχύει στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τι θα γινόταν αν το Συμβούλιο είχε παραλείψει να λάβει τα κατάλληλα μέτρα κατά τη σύναψη της επίμαχης συμφωνίας; Επίσης, αρκεί το ότι η επίμαχη συμφωνία δεν προβλέπει την απαγόρευση της θανατικής ποινής ρητά, αλλά μόνο μέσω έμμεσης ρήτρας; Υπενθυμίζω ότι, σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 3, της κοινής δράσεως, ο κίνδυνος της επιβολής της θανατικής ποινής αποτελεί ρητός λόγο που εμποδίζει τη μεταγωγή υπόπτων για πειρατεία σε τρίτες χώρες, ενώ, αντιθέτως, στο άρθρο 5 της επίμαχης συμφωνίας το εν λόγω ζήτημα θίγεται μόνο έμμεσα και με λιγότερη συμβολική δύναμη, καθόσον η εν λόγω διάταξη ορίζει ότι κανείς μεταχθείς «δεν δικάζεται για αδίκημα για το οποίο προβλέπεται ανώτατη ποινή αυστηρότερη από την ισόβια κάθειρξη».

43 — Ιδίως έχω υπόψη την υπό κατάρτιση συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών «ΤΤΙΡ» με τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, τη συμφωνία SWIFT και τη συμφωνία για τη διαβίβαση δεδομένων των επιβατών («Passenger Name Records»), αλλά και την προβλεπόμενη στο άρθρο 6, παράγραφος 2, ΣΕΕ και το άρθρο 218, παράγραφοι 6 και 8, ΣΛΕΕ προσχώρηση της Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.

44 — Στη δεύτερη παράγραφο της 14ης Δηλώσεως που προσαρτάται στην τελική πράξη της Διακυβερνητικής Διάσκεψης η οποία υιοθέτησε τη Συνθήκη της Λισσαβώνας που υπογράφηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2007 (ΕΕ 2008, C 115, σ. 343), τονίζεται ότι οι διατάξεις της Συνθήκης της Λισσαβώνας σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας «δεν [...] ενισχύουν τον ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου».

45 — Βλ. ιδίως τα άρθρα 1, παράγραφος 2, ΕΕ και 21 ΕΕ.

46 — Απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, ΕΥ:C:2014:2025, σκέψη 86).

82. Με βάση τα προεκτεθέντα πρέπει στη συνέχεια να εξεταστεί αν το Κοινοβούλιο ενημερώθηκε στην προκειμένη περίπτωση με τον τρόπο που το απαιτεί το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ, ήτοι *σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, πλήρως και αμέσως*.

Η υποχρέωση προς ενημέρωση του Κοινοβουλίου σε όλα τα στάδια της διαδικασίας

83. Όσον αφορά, καταρχάς, την υποχρέωση προς ενημέρωση του Κοινοβουλίου *σε όλα τα στάδια της διαδικασίας*, αυτή περιλαμβάνει αδιαμφισβήτητα την ενημέρωση σχετικά με την κίνηση και την ολοκλήρωση της διαδικασίας. Στο μέτρο αυτό, το Συμβούλιο τήρησε την υποχρέωση που υπέχει βάσει του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ, καθόσον με έγγραφά του της 22ας Μαρτίου 2010 και της 19ης Μαρτίου 2014 ενημέρωσε το Κοινοβούλιο για την επικείμενη έναρξη των διαπραγματεύσεων με την Τανζανία και την μετά το πέρας των διαπραγματεύσεων έγκριση της συμφωνίας αντίστοιχα.

84. Ωστόσο, με την ενημέρωση αυτή ουδόλως εξαντλήθηκαν οι υποχρεώσεις του Συμβουλίου απέναντι στο Κοινοβούλιο. Όπως άνευ ετέρου προκύπτει από την έκφραση «σε όλα τα στάδια της διαδικασίας» την οποία χρησιμοποιεί το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ, το Κοινοβούλιο πρέπει να ενημερώνεται όχι μόνον κατά την έναρξη και την ολοκλήρωση μιας διαδικασίας για τη σύναψη μιας διεθνούς συμφωνίας, αλλά —με ορισμένη συχνότητα— και *κατά τη διάρκεια* της εν εξελίξει διαδικασίας, σχετικά με την πορεία αυτής. Αυτό το ομολόγησε κατ' ουσίαν και το ίδιο το Συμβούλιο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

85. Ασφαλώς, η ενημέρωση του Κοινοβουλίου κατά το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ δεν μπορεί υπό τις συνθήκες αυτές να έχει την ίδια ποιότητα και συχνότητα με την ενημέρωση, για παράδειγμα, της ειδικής επιτροπής του άρθρου 218, παράγραφος 4, ΣΛΕΕ, «σε διαβούλευση» με την οποία ο διαπραγματευτής οφείλει να βρίσκεται καθ' όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων με την τρίτη χώρα. Επίσης το Κοινοβούλιο δεν είναι απαραίτητο να ενημερώνεται σχετικά με αμιγώς προπαρασκευαστικές εσωτερικές ενέργειες των υπολοίπων θεσμικών οργάνων της Ένωσης, όπως για παράδειγμα για τις συζητήσεις που διεξάγονται στις ομάδες εργασίας του Συμβουλίου ή στην Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων των κρατών μελών.

86. Εντούτοις, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει το Συμβούλιο, η ενημέρωση του Κοινοβουλίου δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στα στάδια της διαδικασίας κατά τα οποία το Συμβούλιο λαμβάνει κάποια τυπική απόφαση —συγκεκριμένα, σχετικά με την παροχή εντολής διαπραγματεύσεως και την έκδοση οδηγιών προς τον διαπραγματευτή. Αντιθέτως, το Κοινοβούλιο πρέπει επιπλέον να ενημερώνεται, μεταξύ άλλων, σχετικά με ενδεχόμενα ενδιάμεσα αποτελέσματα και σημαντικά βήματα προόδου της διαπραγματεύσεως, καθώς επίσης και για τις αξιοσημείωτες δυσκολίες που τυχόν ήθελε παρουσιαστούν κατά τη διάρκεια αυτής. Στο πλαίσιο αυτό, η ενημέρωση πρέπει να γίνεται κατά τρόπον ώστε να παρέχεται στο Κοινοβούλιο επαρκές περιθώριο για την αποτελεσματική άσκηση ελέγχου υπό το πρίσμα όλων των περιστάσεων της εκάστοτε περιπτώσεως και, ενδεχομένως, με κατάλληλη μέριμνα για την εμπιστευτική μεταχείριση ευαίσθητων πληροφοριών.

87. Μόνο μια τέτοια συνεχής ενημέρωση μπορεί να επιτρέψει στο Κοινοβούλιο να ανταποκριθεί στο καθήκον του προς άσκηση δημοκρατικού ελέγχου και να μεριμνά ώστε η αρχικώς επιλεγείσα από το Συμβούλιο νομική βάση να εξακολουθεί να είναι η ορθή. Η εν λόγω λειτουργία του Κοινοβουλίου έχει ιδιαίτερη σημασία και για την ΚΕΠΠΑ, καθόσον, όπως προελέχθη, ο δικαστικός έλεγχος στον εν λόγω τομέα είναι εξαιρετικά περιορισμένος (άρθρο 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, έκτη περίοδος, ΣΕΕ σε συνδυασμό με το άρθρο 275 ΣΛΕΕ). Αν το Κοινοβούλιο δεν μπορούσε να ασκήσει τον ρόλο του, παρά μόνο στο τέλος της διαδικασίας, στη βάση μιας διεθνούς συμφωνίας για την οποία οι διαπραγματεύσεις έχουν περατωθεί ή η οποία έχει ήδη εγκριθεί, ο ασκούμενος από αυτό δημοκρατικός έλεγχος θα ήταν πολύ λιγότερο αποτελεσματικός.

88. Στο μέτρο που στην προκειμένη περίπτωση το Κοινοβούλιο δεν έλαβε κατά τη διάρκεια της εν εξελίξει διαδικασίας καμία απολύτως ενημέρωση σχετικά με την κατάσταση των πραγμάτων, στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ.

89. Κατά της ανωτέρω διαπιστώσεως δεν χωρεί η ένσταση ότι κατά τη διάρκεια της διαδικασίας η πρωτοβουλία για την ανάληψη δράσεως ανήκει όχι στο Συμβούλιο, αλλά στην Ύπατη Εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Πρώτον, το Συμβούλιο ως όργανο λήψεως αποφάσεων έχει την ευθύνη για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας στο σύνολό της. Δεύτερον, το Συμβούλιο θα πρέπει να αναλάβει την ευθύνη για τυχόν παραλείψεις της Υψηλής Εκπροσώπου, δεδομένου ότι αυτή, εκτός από το ότι προεδρεύει του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων (άρθρο 18, παράγραφος 3, ΣΕΕ), είναι επιπλέον επιφορτισμένη και με την εκτέλεση της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας ως εντολοδόχος του Συμβουλίου (άρθρο 18, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, ΣΕΕ). Επισημαίνεται ότι στην προκειμένη περίπτωση η Ύπατη Εκπρόσωπος είχε εξουσιοδοτηθεί ειδικά από το Συμβούλιο για την έναρξη των διαπραγματεύσεων με την Τανζανία⁴⁷ (άρθρο 218, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ).

Η υποχρέωση προς πλήρη ενημέρωση του Κοινοβουλίου

90. Όσον αφορά την υποχρέωση για *πλήρη* ενημέρωση, αμφότερα τα έγγραφα που απηύθυνε το Συμβούλιο προς το Κοινοβούλιο αποδεικνύονται ανεπαρκή στην προκειμένη περίπτωση.

91. Καταρχάς, το έγγραφο της 22ας Μαρτίου 2010, με το οποίο το Κοινοβούλιο ενημερώθηκε για την επικείμενη έναρξη των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη της συμφωνίας με την Τανζανία, δεν περιέχει καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν οδηγίες διαπραγματεύσεως κατά την έννοια του άρθρου 218, παράγραφος 4, ΣΛΕΕ.

92. Αυτό δεν συνάδει με το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ. Πράγματι, η πλήρης ενημέρωση του Κοινοβουλίου προϋποθέτει λογικά ότι, εκτός από τη λακωνική ανακοίνωση σχετικά με την έναρξη των διαπραγματεύσεων, κοινοποιούνται και λεπτομερή στοιχεία σχετικά με το επιδιωκόμενο από την Ένωση περιεχόμενο της υπό κατάρτιση διεθνούς συμφωνίας. Μόνον έτσι είναι δυνατή η άσκηση αποτελεσματικού δημοκρατικού ελέγχου.

93. Όπως παραδέχεται το ίδιο το Συμβούλιο αναφερόμενο σε παλαιότερες περιπτώσεις, η κοινοποίηση στο Κοινοβούλιο των οδηγιών διαπραγματεύσεως δεν προσκρούει σε κάποιο ανυπέρβλητο εμπόδιο. Ιδίως είναι δυνατή η κατά περίπτωση αναγκαία λήψη κατάλληλων μέτρων για την εμπιστευτική μεταχείριση ευαίσθητων πληροφοριών, όπως για παράδειγμα στοιχείων σχετικών με τη διαπραγματευτική στρατηγική της Ένωσης ή στοιχείων που άπτονται των συμφερόντων της εξωτερικής πολιτικής ή της ασφάλειας της Ένωσης ή των κρατών μελών της.

94. Δεύτερον, στο έγγραφο της 19ης Μαρτίου 2014, με το οποίο ενημερώθηκε το Κοινοβούλιο σχετικά με την ολοκλήρωση της διαδικασίας, δεν είχε επισυναφθεί ούτε το κείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως ούτε αυτό της επίμαχης συμφωνίας. Τα κείμενα αυτά δεν διαβιβάστηκαν επίσημα από το Συμβούλιο στο Κοινοβούλιο ούτε σε μεταγενέστερο χρόνο.

95. Τα ανωτέρω επίσης δεν πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ⁴⁸.

47 — Όπως αναφέρεται ρητά στο έγγραφο της 22ας Μαρτίου 2010.

48 — Υπό το πνεύμα αυτό, βλ. και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Υ. Βοτ στην υπόθεση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:41, σημείο 155).

96. Στη διαπίστωση αυτή δεν μπορεί να αντιταχθεί ότι το Κοινοβούλιο γνώριζε το πλαίσιο στο οποίο εντασσόταν η σχεδιαζόμενη συμφωνία με την Τανζανία, ιδίως διότι είχε ήδη προηγηθεί η σύναψη δύο παρόμοιων συμφωνιών με τρίτες χώρες. Όπως πολύ ορθά τονίζει το Κοινοβούλιο, δεν είναι αποδεκτό οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι των πολιτών της Ένωσης να πρέπει να ασκούν τον δημοκρατικό έλεγχο στηριζόμενοι σε υποθέσεις σχετικά με το πιθανό περιεχόμενο μιας υπό κατάρτιση διεθνούς συμφωνίας.

97. Επίσης, παρά τους αντίθετους ισχυρισμούς του Συμβουλίου, δεν εναπόκειται στο Κοινοβούλιο να ζητεί τη διαβίβαση συμπληρωματικών πληροφοριών. Σε αντίθεση με άλλες διατάξεις, όπως αυτή του άρθρου 319, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ δεν επιβάλλει στο Κοινοβούλιο κάποια υποχρέωση για ανάληψη ίδιας πρωτοβουλίας. Και μόνο λόγω του γεγονότος ότι το Κοινοβούλιο στερείται γνώσεως σχετικά με τις λεπτομέρειες και την πορεία των διαπραγματεύσεων, μια τέτοια υποχρέωση θα το περιήγαγε σε εξαιρετικά δυσμενή θέση και θα το εμπόδιζε στην άσκηση του δημοκρατικού ελέγχου. Κατά το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ, το Συμβούλιο οφείλει να ενημερώνει το Κοινοβούλιο χωρίς η ενημέρωση να ζητηθεί από το τελευταίο. Αυτό επιβάλλουν εξάλλου η θεσμική ισορροπία και η αρχή της καλόπιστης συνεργασίας μεταξύ των θεσμικών οργάνων (άρθρο 13, παράγραφος 2, ΣΕΕ).

98. Ιδίως είναι ανεπίτρεπτο το Κοινοβούλιο να είναι αναγκασμένο, όπως εν προκειμένω, να πληροφορηθεί το περιεχόμενο μιας απόφασης του Συμβουλίου και της δι' αυτής εγκριθείσας διεθνούς συμφωνίας από την *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Τούτο διότι, όπως έχει τονίσει το Δικαστήριο, η δημοσίευση στην *Επίσημη Εφημερίδα*, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 297 ΣΛΕΕ, δεν υπηρετεί τον ίδιο σκοπό με την ενημέρωση του Κοινοβουλίου κατά το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ⁴⁹.

99. Βεβαίως, και η δημοσίευση στην *Επίσημη Εφημερίδα* παρέχει στο Κοινοβούλιο το χρονικό περιθώριο να ζητήσει τον έλεγχο της νομιμότητας της απόφασης, και συνεπώς —εμμέσως— και της επίμαχης συμφωνίας, ασκώντας προσφυγή ακυρώσεως (άρθρο 263, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ). Αυτό συνιστά όμως *δικαστικό έλεγχο* από άλλο θεσμικό όργανο της Ένωσης, ο οποίος μάλιστα περιορίζεται σε νομικά ζητήματα. Από τον έλεγχο αυτόν πρέπει να διακριθεί σαφώς ο *δημοκρατικός έλεγχος*, ο οποίος ασκείται από το ίδιο το Κοινοβούλιο και αφορά πρωτίστως την πολιτική αξιολόγηση και ζητήματα σκοπιμότητας. Αν ο εν λόγω δημοκρατικός έλεγχος δεν μπορεί να διεξαχθεί παρά εκ των υστέρων, θα είναι αναγκαστικά πολύ λιγότερο αποτελεσματικός σε σχέση με την ενδεχόμενη άσκησή του κατά τη διάρκεια της διαδικασίας για τη σύναψη μιας διεθνούς συμφωνίας. Αν, αντιθέτως, ο έλεγχος αυτός καταστεί δυνατός σε πρώιμο χρονικό σημείο, αυτό μπορεί να συμβάλει ακόμη και στην αποφυγή μεταγενέστερων δικαστικών διενέξεων μεταξύ των θεσμικών οργάνων.

Η υποχρέωση προς άμεση ενημέρωση

100. Τέλος, το Κοινοβούλιο ενημερώνεται κατά το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ *αμέσως*. Όπως προκύπτει ειδικότερα από την εξέταση άλλων γλωσσικών αποδόσεων (στη γαλλική χρησιμοποιείται η λέξη «immédiatement», στην αγγλική η λέξη «immediately»), η εν λόγω διατύπωση αποβλέπει στην άμεση, ή τουλάχιστον στην όσο το δυνατόν ταχύτερη, ενημέρωση του Κοινοβουλίου⁵⁰.

101. Αποστέλλοντας τις πληροφορίες σχετικά με την επικείμενη έναρξη των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη της συμφωνίας, το Συμβούλιο αναμφισβήτητα συμμορφώθηκε προς την εν λόγω υποχρέωση, καθόσον απέστειλε το έγγραφό του στις 22 Μαρτίου 2010, δηλαδή την ίδια ημέρα κατά την οποία είχε παράσχει την εξουσιοδότηση για την έναρξη των διαπραγματεύσεων με την Τανζανία.

49 — Απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:2025, σκέψη 79).

50 — Στο γερμανικό δίκαιο γίνεται δεκτό ότι η διατύπωση «unverzüglich» απαιτεί ενέργεια «χωρίς υπαίτια καθυστέρηση» [βλ. άρθρο 121, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του Bürgerliches Gesetzbuch (γερμανικός Αστικός Κώδικας)].

102. Τα πράγματα ωστόσο διαφέρουν όσον αφορά την ενημέρωση για την περάτωση της διαδικασίας: Το γεγονός της εγκρίσεως της επίμαχης συμφωνίας διά της προσβαλλομένης αποφάσεως του Συμβουλίου ανακοινώθηκε στο Κοινοβούλιο μετά την παρέλευση τουλάχιστον μίας εβδομάδας, με έγγραφο της 19ης Μαρτίου 2014. Σε σχέση με την υπόθεση C-658/11, στην οποία το Συμβούλιο άφησε να περάσουν τρεις μήνες⁵¹, η καθυστέρηση αυτή είναι μικρή. Εντούτοις, στην εποχή της σύγχρονης επικοινωνίας πρόκειται για σημαντική καθυστέρηση. Τόσο εξωδίκως όσο και στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου, το Συμβούλιο δεν έδωσε καμία εξήγηση για την καθυστέρηση αυτή⁵². Υπό τις συνθήκες αυτές, ακόμη και μια καθυστέρηση μίας περίπου εβδομάδας, όπως συνέβη στην προκειμένη περίπτωση, αποτελεί ένδειξη για την έλλειψη σεβασμού απέναντι στη λαϊκή αντιπροσωπεία, η οποία δεν συμβιβάζεται ούτε με το γράμμα, αλλά και ούτε με το πνεύμα του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ και δεν συνάδει με την καλόπιστη συνεργασία μεταξύ των θεσμικών οργάνων (άρθρο 13, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, ΣΕΕ).

Ενδιάμεσο συμπέρασμα

103. Εν κατακλείδι, το Συμβούλιο παρέβη στην προκειμένη περίπτωση πολλαπλώς την υποχρέωσή του προς πλήρη και άμεση ενημέρωση του Κοινοβουλίου σε όλα τα στάδια της διαδικασίας κατά το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, είναι βάσιμος ο δεύτερος λόγος προσφυγής του Κοινοβουλίου.

Δ — Σύνοψη

104. Συνολικά μπορεί να διαπιστωθεί ότι μόνο ο δεύτερος λόγος προσφυγής του Κοινοβουλίου έχει πιθανότητες να γίνει δεκτός. Δεδομένου, ωστόσο, ότι η παράβαση από το Συμβούλιο του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου, και μόνον ο δεύτερος λόγος προσφυγής δικαιολογεί την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως⁵³ (άρθρο 263, παράγραφοι 1 και 2, ΣΛΕΕ σε συνδυασμό με το άρθρο 264, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ).

Ε — Διατήρηση των αποτελεσμάτων της προσβαλλομένης αποφάσεως

105. Σε περίπτωση που το Δικαστήριο συνταχθεί με την πρότασή μου και κηρύξει άκυρη την προσβαλλόμενη απόφαση βάσει μόνον του δεύτερου λόγου προσφυγής, πρέπει, κατά την ομόφωνη άποψη των διαδίκων, να διατηρήσει τα αποτελέσματά της σύμφωνα το άρθρο 264, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.

106. Η διατήρηση των αποτελεσμάτων της προσβαλλομένης αποφάσεως επιβάλλεται για λόγους ασφάλειας δικαίου, προκειμένου να μην υπονομευθεί η πλήρης αποτελεσματικότητα των ποινικών διώξεων και των δικών των υπόπτων πειρατείας. Με τον τρόπο αυτόν, εξαλείφεται, υπό το πρίσμα των διατάξεων των άρθρων 10, παράγραφος 6, και 12, παράγραφος 3, της κοινής δράσεως⁵⁴, οποιοδήποτε έρεισμα για την αμφισβήτηση της εντολής της EUNAVFOR όταν πρόκειται να παραδοθούν στην Τανζανία ύποπτοι πειρατείας οι οποίοι συλλαμβάνονται στα ανοικτά των ακτών της Σομαλίας. Επίσης, δεν δύνανται να αμφισβητηθούν τα έννομα αποτελέσματα των πράξεων που έχουν

51 — Βλ., συναφώς, απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:2025, σκέψη 77 και σκέψεις 15 έως 17).

52 — Ιδίως το Συμβούλιο δεν επικαλέστηκε εν προκειμένω προβλήματα σχετικά με τη μετάφραση. Σε περίπτωση που μια διεθνής συμφωνία ή η εγκρίνουσα αυτή απόφαση του Συμβουλίου δεν διατίθεται αμέσως σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ένωσης, το Συμβούλιο οφείλει να διαβιβάσει καταρχάς τις διαθέσιμες γλωσσικές αποδόσεις στο Κοινοβούλιο και στη συνέχεια να αποστείλει αμελλητί τις τυχόν εκκρεμούσες μεταφράσεις.

53 — Υπό την έννοια αυτή, απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:2025, ιδίως σκέψεις 80, 86 και 87).

54 — Ως γνωστόν, η μεταγωγή προσώπων σε τρίτη χώρα προϋποθέτει, σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις, να έχει συναφθεί προηγουμένως με αυτή την τρίτη χώρα συμφωνία στην οποία καθορίζονται οι όροι της μεταγωγής.

ήδη διενεργηθεί κατ' εφαρμογή της επίμαχης συμφωνίας. Τέλος, με τη διατήρηση των αποτελεσμάτων της προσβαλλομένης απόφασης σε διεθνές επίπεδο αποφεύγεται η δημιουργία οποιαδήποτε ασάφειας σχετικά με την ισχύ των υποχρεώσεων διεθνούς δικαίου τις οποίες έχει αναλάβει η Ένωση με την έγκριση και την υπογραφή της επίμαχης συμφωνίας.

107. Δεδομένου ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ακυρώνεται, βάσει του δεύτερου λόγου προσφυγής, όχι λόγω εσφαλμένης ουσιαστικής ή τυπικής νομικής βάσεως, αλλά μόνο λόγω της παραβάσεως της υποχρεώσεως προς ενημέρωση του Κοινοβουλίου, τα αποτελέσματα της εν λόγω απόφασης δεν πρέπει να διατηρηθούν προσωρινά, αλλά για αόριστο χρονικό διάστημα⁵⁵. Πράγματι, με βάση το άρθρο 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, πρώτη περίοδος, ΣΛΕΕ, ακόμη και αν η μη ενημέρωση από το Συμβούλιο αναπληρωνόταν εκ των υστέρων με ορθό τρόπο, αυτό και πάλι δεν θα συνδεόταν με την παροχή οποιουδήποτε δικαιώματος συμμετοχής, ή έστω διαβουλευσεως, στο Κοινοβούλιο. Υπό αυτές τις περιστάσεις θα ήταν υπερβολικά τυπολατρικό να υποχρεωθεί το Συμβούλιο να επαναλάβει τη λήψη απόφασης εντός ευλόγου προθεσμίας.

108. Τα πράγματα διαφέρουν μόνο στην περίπτωση που το Δικαστήριο ήθελε κάνει δεκτό (και) τον πρώτο λόγο προσφυγής του Κοινοβουλίου, διαπιστώνοντας ότι υπήρξε νομικό σφάλμα κατά την επιλογή της νομικής βάσεως για τη σύναψη της προσβαλλομένης απόφασης. Στην περίπτωση αυτή επηρεάζονται τα δικαιώματα συμμετοχής του Κοινοβουλίου. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με την πρόσφατη νομολογία του Δικαστηρίου⁵⁶, η διατήρηση των αποτελεσμάτων της προσβαλλομένης απόφασης δεν μπορεί να επιτραπεί για αόριστο χρονικό διάστημα, αλλά μόνο για όσο χρόνο απαιτείται ευλόγως για την άρση, εκ μέρους του Συμβουλίου, της διαπιστωθείσας παρατυπίας όσον αφορά την επιλογή της νομικής βάσεως, με την προσήκουσα συμμετοχή του Κοινοβουλίου. Στην περίπτωση αυτή θα ήταν εύλογη η χορήγηση προθεσμίας δέκα μηνών, προκειμένου το Συμβούλιο να μπορέσει να λάβει την έγκριση του Κοινοβουλίου κατά το άρθρο 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', σημείο ν, ΣΛΕΕ και να λάβει νέα απόφαση, στηριζόμενη στις ορθές νομικές βάσεις.

VII – Δικαστικά έξοδα

109. Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι βάσει της λύσεως που προτείνω το Συμβούλιο ηττήθηκε και το Κοινοβούλιο έχει προβάλει σχετικό αίτημα, το Συμβούλιο πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα. Δυνάμει του άρθρου 140, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, η Τσεχική Δημοκρατία, το Βασίλειο της Σουηδίας, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρουν ως παρεμβαίνοντες αντιστοίχως τα έξοδά τους.

VIII – Πρόταση

110. Κατόπιν των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφασίσει ως εξής:

- 1) Ακυρώνει την απόφαση 2014/198//ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 10ης Μαρτίου 2014.
- 2) Διατηρείται η ισχύς των αποτελεσμάτων της ακυρωθείσας απόφασης.
- 3) Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης φέρει τα δικαστικά έξοδά του καθώς και τα έξοδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

55 — Απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-658/11, EU:C:2014:2025, ιδίως σκέψη 91).

56 — Αποφάσεις Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-355/10, EU:C:2012:516, σκέψη 90), Επιτροπή κατά Συμβουλίου (C-137/12, EU:C:2013:675, ιδίως σκέψη 81), και Επιτροπή κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου (C-43/12, EU:C:2014:298, σκέψη 56).

- 4) Η Τσεχική Δημοκρατία, το Βασίλειο της Σουηδίας, το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρουν τα δικά τους έξοδα.